Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 2. 2011, sp. zn. 23 Co 35/2011, ECLI:CZ:KSHK:2011:23.CO.35.2011.1

Číslo: 21/2012

Právní věta:

Úspěch žaloby na vyloučení věci z exekuce (§ 267 odst. 1 o. s. ř.) není podmíněn předchozím včasným návrhem na vyškrtnutí věci ze soupisu postupem podle § 68 zákona č. 120/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Soud: Krajský soud v Hradci Králové

Datum rozhodnutí: 24.02.2011

Spisová značka: 23 Co 35/2011

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Exekuce, Žaloba vylučovací (excindační)

Předpisy: § 267 o. s. ř.
§ 68 předpisu č. 120/2001Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem ze dne 19. 10. 2010 O k r e s n í s o u d v Pardubicích vyloučil z exekuce vedené oprávněným FTL, proti povinnému P. M. u Okresního soudu v Pardubicích, jejímž provedením byl pověřen JUDr. T. V., soudní exekutor v Přerově, playstation – PS 3 HW Sony Playstation 3 konzole 80 GB s ovladačem p-27438173, S01-1088028-D, který byl sepsán Exekutorským úřadem v Přerově, JUDr. T. V. v soupisu movitých věcí ze dne 8.6.2010, pod položkou 6 ve věci 103EX 25992/09 (výrok I.) a žádnému účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.).

Z odůvodnění rozsudku soudu prvého stupně vyplývá, že shora označená movitá věc byla sepsána soudním exekutorem pro účely prodeje této věci v exekuci vedené proti povinnému P. M. k vymožení pohledávky oprávněného – žalované FTL. Žalobce se pak v této souzené věci domáhal vyloučení uvedené věci z exekuce s tvrzením, že je vlastník této věci a že tedy tato skutečnost vylučuje, aby tato věc byla exekucí vedenou proti P. M. postižena. Po provedeném dokazování nebylo sporu o vlastnictví žalobce k uvedené věci, avšak žalovaná společnost přesto setrvala na zamítnutí žaloby. Namítala, že žalobce nevyužil postup předepsaný v ustanovení § 68 odst. 1 exekučního řádu a nepožádal exekutora ve lhůtě 30ti dnů od doby, kdy se o sepsání věcí dozvěděl, o vyškrtnutí věcí ze soupisu. Proto pak ani nemůže být úspěšný se svým požadavkem na vyloučení věci v řízení vedeném

podle § 267 o. s. ř. Soud prvního stupně žalobě vyhověl, označenou movitou věc z exekuce vyloučil, a to na základě vysloveného názoru, že postup žalobce upravený v ustanovení § 68 exekučního řádu není bez dalšího podmínkou, která musí být splněna k úspěšnému podání tzv. excindační žaloby ve smyslu ustanovení § 267 odst. 1 o. s. ř. Přiklonil se tak zjevně k argumentaci žalobce vycházející ze smyslu novelizovaného ustanovení § 68 exekučního řádu, které by mělo především poskytovat vlastníkovi věci prostředek, aby věci sepsané v exekuci nebyly exekutorem zpeněženy, a současně by mělo umožňovat též domoci se rychlé a efektivní ochrany vlastnického práva přímo ve vztahu k soudnímu exekutorovi bez nutnosti zahájení soudního řízení. Rozhodnutí o nákladech řízení mezi účastníky odůvodnil odkazem na ustanovení § 150 o. s. ř. a tím, že žalobce, ač formálně procesně úspěšný, mohl jako syn povinného, který byl osobně přítomen soupisu movitých věcí, být aktivnější ještě před podáním žaloby, včetně postupu podle § 68 exekučního řádu.

Proti tomuto rozsudku se včas odvolal žalovaný. Namítal, že podle ustanovení § 68 odst. 1 exekučního řádu lze podat návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu, o čemž byly poučeny osoby přítomné soupisu, to je i syn povinného M. M. a manželka povinného Z. M. Tento procesní institut má zjednodušit třetí osobě postup směřující k navrácení věci, o které tvrdí, že nepatří povinnému. Podle názoru žalovaného se třetí osoba musí před podáním vylučovací žaloby obrátit na exekutora. Dle § 68 odst. 4 exekučního řádu lze žalobu na vyloučení věci podle § 267 o. s. ř. podat u exekučního soudu do 30 dnů od doručení rozhodnutí exekutora, kterým nevyhověl, byť jen zčásti, včas podanému návrhu na vyškrtnutí věcí ze soupisu. Žalovaný z tohoto ustanovení exekučního řádu dovozuje, že bez předchozího návrhu na vyškrtnutí nemůže žalobce s vylučovací žalobou být úspěšný. Vylučovací žaloba je procesním prostředkem k uplatnění ochrany práva a exekuční řád jako procesní předpis stanoví v ustanovení § 68 odst. 1 procesní podmínku jeho uplatnění. Účelem § 68 exekučního řádu je mimo jiné též ochrana oprávněného před šikanózními žalobami ze strany vlastníků sepsaných věcí. Do doby novelizace exekučního řádu byl oprávněný nucen hradit žalobcům domáhajícím se vyloučení věcí z exekuce náklady řízení, jejichž výše mnohdy převyšovala hodnotu sepsaných věcí. Navíc byl oprávněný po celou dobu trvání exekučního řízení v nejistotě, zda a kdy bude vylučovací žaloba podána. V obdobné nejistotě byl též exekutor, který nemohl vědět, zda nebude vylučovací žaloba podána bezprostředně před dražbou. Novelou exekučního řádu provedenou zákonem č. 286/2009 Sb. byl zakotven v ustanovení § 68 exekučního řádu postup pro uplatnění vylučovací žaloby, který stanoví jednoznačná pravidla a novou podmínku, jíž je předchozí podání návrhu vlastníka věci na vyškrtnutí ze soupisu. Výklad okresního soudu vede k absurdnímu závěru, že vlastník, který podal návrh na vyškrtnutí věci ze soupise, bude fakticky v horším postavení, než vlastník, který nedodržel zákonný postup. Zpochybňoval rovněž i nákladový výrok argumentací založenou na tom, že žalovaný nezavdal příčinu k podání žaloby, a okresní soud měl proto přiznat žalovanému právo na náhradu nákladů řízení podle § 143 o. s. ř.

V průběhu odvolacího řízení pak žalovaný rozšířil svoji odvolací argumentaci tím, že sepsaná movitá věc, jež je předmětem vylučovací žaloby žalobce, byla soudním exekutorem dne 20. 8. 2010 prodána – vydražena a tím přešlo vlastnické právo k předmětné věci tímto okamžikem na osobu odlišnou od žalobce, a žalobci tak již nemohla v době vyhlášení rozsudku soudu prvního stupně svědčit aktivní věcná legitimace. Navrhoval tak změnu rozsudku soudu prvého stupně a zamítnutí žaloby a uložení povinnosti žalobci nahradit žalovanému náklady řízení.

Žalobce navrhoval potvrzení rozsudku jako věcně správného. Tvrdil, že jak on sám, tak ani žádné další osoby nebyly výslovně poučeny o možnosti vyškrtnutí věcí ze soupisu. Naopak z poučení, které se dostalo povinnému, vyplývala možnost podat žalobu na vyloučení věci bez dalšího. Novelu exekučního řádu provedenou zákonem č. 286/2009 Sb. nelze vykládat tak, jak činí žalovaný, neboť v takovým případě by vlastník věci ztrácel možnost ochrany svého vlastnického práva i jen pro případ nesprávného poučení ze strany soudního exekutora a po marném uplynutí lhůty pro podání návrhu na vyškrtnutí. Žalovaný neakceptoval vlastnické právo žalobce k předmětné věci ani poté, co toto

právo bylo prokázáno v průběhu dokazování. Namísto toho se žalovaný rozhodl podstoupit soudní řízení a domáhat se zamítnutí žaloby z formálních důvodů. V reakci na doplněnou argumentaci odvolatele stran nedostatku aktivní věcné legitimace žalobce vyjádřil přesvědčení, že se jedná o tvrzení nepřípustné, k němuž nelze v průběhu odvolacího řízení přihlížet.

K r a j s k ý s o u d v Hradci Králové rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

Z o d ů v o d n ě n í :

Odvolací soud projednal odvolání žalovaného postupem podle § 212 a § 212a o. s. ř. a dospěl k následujícím závěrům.

Smyslem řízení o vyloučení majetku z výkonu rozhodnutí (exekuce) postupem podle § 267 o. s. ř. je poskytnout právní ochranu osobám, které mají k majetku, jenž byl postižen nařízeným výkonem rozhodnutí (exekucí), taková práva, která nepřipouštějí, aby nařízený výkon byl také proveden, a aby se tedy nařízením výkonu rozhodnutí (exekucí) postižený majetek stal zdrojem pro uspokojení oprávněného, dalšího oprávněného nebo jiného věřitele povinného. K excindační žalobě podle § 267 odst. 1 o. s. ř. je aktivně legitimována třetí osoba (osoba rozdílná od oprávněného, dalšího oprávněného a povinného), jejíž věc, právo nebo jiná majetková hodnota byla postižena nařízením výkonu rozhodnutí (exekucí), ačkoliv k ní má takové právo (hmotněprávní vztah), které výkon rozhodnutí nepřipouští. Pro případ, že by taková majetková hodnota byla v rámci výkonu rozhodnutí (exekuce) prodána, ať už před podáním žaloby či v průběhu řízení, pak soud excindační žalobu, která nebyla vzata zpět, zamítne. Tím není vyloučeno oprávnění třetí osoby nebo manžela povinného domáhat se po oprávněném vydání výtěžku prodeje, vybrání nebo jiného zpeněžení předmětu exekuce na základě tzv. žaloby z lepšího práva.

Pokud žalovaný v průběhu odvolacího řízení přišel s argumentací, že exekucí postižená movitá věc ve vlastnictví žalobce byla dne 20. 8. 2010 soudním exekutorem prodána v dražbě, pak taková okolnost by sama o sobě vedla k neúspěchu žalobce v tomto řízení. Žalovaný ovšem s tímto tvrzením přichází až v odvolacím řízení, a to za situace, kdy k dražbě uvedené věci mělo dojít 20. 8. 2010, avšak rozsudek soudu prvého stupně o vyloučení této věci z exekuce byl vydán až 19. 10. 2010. Žalovaný se tak dovolává skutečnosti, k níž došlo ještě před vyhlášením rozhodnutí soudu prvního stupně. Takové tvrzení však podle přesvědčení odvolacího soudu není podle § 205a odst. 1 o. s. ř. přípustné, neboť není dána žádná z výjimek výslovně uvedených v písm. a) až f) uvedeného ustanovení. Žalovaným namítaná skutečnost nastala před vyhlášením rozsudku soudu prvního stupně a současně ani tímto tvrzením nemůže být zpochybňována věrohodnost soudem prvního stupně provedených důkazních prostředků. Žalovaný se totiž ve výsledku snaží prokázat opak, než co vyplývalo ze zprávy soudního exekutora z 24. 8. 2010, tedy že movitá věc byla sepsána a měla se nacházet k datu podání této zprávy v areálu exekučních skladů. Soud prvního stupně tak zcela důvodně vycházel z toho, že k okamžiku jeho rozhodování ve věci prodeji uvedené movité věci soudním exekutorem nedošlo.

Z výše uvedených důvodů proto odvolací soud k doplněnému odvolacímu tvrzení žalovaného nepřihlížel a i nadále pro své další úvahy vycházel ze závěrů soudu prvního stupně, včetně toho, že označená movitá věc byla soudním exekutorem sice sepsána, náleží žalobci, ale doposud tato movitá věc nebyla exekutorem zpeněžena – tedy vydražena.

Stěžejní otázkou tohoto soudního řízení tak byl výklad ustanovení § 68 exekučního řádu ve znění po novele provedené zákonem č. 286/2009 Sb., podle kterého ten, jemuž svědčí právo k věci, které nepřipouští exekuci, může podat návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu. Návrh lze podat do 30 dnů ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o soupisu věci, a to u exekutora, který pojal věc do soupisu. Opožděný návrh exekutor odmítne (odst. 1). O návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu rozhodne exekutor do 15 dnů od jeho doručení. Nebyl-li návrh odmítnut pro opožděnost, rozhodne exekutor o

návrhu na základě znaleckých posudků, zpráv a vyjádření orgánů, fyzických a právnických osob, notářských nebo exekutorských zápisů a jiných listin, předložených navrhovatelem společně s návrhem (odst. 2). Exekutor vždy vyškrtne věc ze soupisu, souhlasí-li s tím oprávněný. Exekutor vždy vyškrtne věc ze soupisu, pokud během provádění exekuce vyjde najevo, že povinnému nepatří či patřit nemůže (odst. 3). Žalobu na vyloučení věci podle § 267 o. s. ř. může navrhovatel podat u exekučního soudu do 30 dnů od doručení rozhodnutí exekutora, kterým nevyhověl, byť jen zčásti, jeho včas podanému návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu. O tom musí být navrhovatel exekutorem poučen. Od podání návrhu na vyškrtnutí věcí ze soupisu do uplynutí lhůty podle věty první a po dobu řízení o žalobě nelze sepsané věci prodat (odst. 4).

Nemůže být pochyb o tom, že exekuce prováděná v režimu zákona č. 120/2001 Sb. má primárně vést k uspokojení pohledávky oprávněného z výtěžku zpeněžení majetku povinného a právě institut vylučovací žaloby podle ustanovení § 267 odst. 1 o. s. ř. má být prostředkem k tomu, aby nebyl postihován majetek, jenž nepatří povinnému, případně jehož prodej je vyloučen z jiného obdobného důvodu. Důvodová zpráva k zákonu č. 286/2009 Sb. je postavena především v části týkající se novely ustanovení § 68 exekučního řádu na posilování ochrany práv třetích osob snahou zjednodušit proces vyloučení majetkových hodnot z exekuce, a vyhnout se tak řízení podle § 267 o. s. ř. Pro takový postup právě novela stanoví pravidla včetně lhůt a rovněž tak striktní zákaz soudnímu exekutorovi od podání návrhu na vyškrtnutí věcí ze soupisu do uplynutí lhůt sepsané movité věci prodat. Nejen z textu novelizovaného ustanovení § 68 exekučního řádu, ale ani z důvodové zprávy k zákonu č. 286/2009 Sb. nelze dovodit kategorický závěr o ztrátě možnosti třetí osoby domoci se vyloučení věcí z exekuce cestou podání vylučovací žaloby prostřednictvím § 267 odst. 1 o.s.ř. bez toho, že by bylo využito institutu vyškrtnutí věci ze soupisu podle § 68 odst. 1 až 3 exekučního řádu. Odvolací soud je v této souvislosti přesvědčen, že pokud by měl být výklad žalovaného správný, pak by z ustanovení § 68 exekučního řádu muselo výslovně vyplývat, že třetí osoba mající právo k věci, které vylučuje exekuci, toto právo, pokud jej neuplatní buď vůbec či opožděně, ztrácí. Bez takového výslovného a kategorického závěru se k takovému názoru nelze přiklonit, zvláště pokud Listina základních práv a svobod v článku 11 odst. 1 a 4 poskytuje ochranu vlastnickému právu a stanoví, že vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné jen ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu. Na podporu uvedeného lze uvést, že obdobný postup není upraven ani pro poměry výkonu rozhodnutí vedeného podle § 251 a násl. o. s. ř.

Chtěl-li by snad zákonodárce být tak přísný a skutečně zánik možnosti uplatnit návrh na vyloučení věci z exekuce podle § 267 odst. 1 o. s. ř. bezpodmínečně svázat s včasným návrhem na vyškrtnutí věci ze soupisu podle § 68 exekučního řádu, jistě by vyžadoval od soudních exekutorů výslovné (nejlépe i písemné) poučení adresované třetím osobám či alespoň povinnému o takových důsledcích. Dozajista by to neponechával na svévoli, zda takové poučení bude poskytnuto či nikoliv. Odvolací soud v této souvislosti nepřehlédl poučení, jež se povinnému P. M. dostalo v uvědomění exekutora z data 9. 6. 2010 (o možnosti či dokonce povinnosti postupu podle § 68 exekučního řádu se zde vůbec nehovoří), ani obsah protokolu o soupisu z 8. 6. 2010 (zde se o možnosti postupu podle § 68 exekučního řádu hovoří, nicméně nejsou s tím výslovně spojeny důsledky v podobě zániku práva podat vylučovací žalobu podle § 267 odst. 1 o. s. ř.).

Odvolací soud tak zastává názor, že využití institutu vyškrtnutí věci ze soupisu podle § 68 odst. 1 až 3 exekučního řádu není podmínkou, bez které nelze úspěšně přikročit k podání žaloby na vyloučení věci z exekuce podle § 267 o. s. ř. Takový žalobce se pak pouze vystavuje nebezpečí, že postižená věc může být soudním exekutorem prodána, neboť soudní exekutor není omezován v tomto směru výslovným zákazem uvedeným v § 68 odst. 4, věta poslední, exekučního řádu.

Odvolací soud na základě uvedeného právního závěru má za to, že rozhodnutí soudu prvního stupně je správné, a proto je také podle § 219 o. s. ř. potvrdil.